

Asia: VN/24182/2023-OM-35

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläintenpitokieltoa koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Näkemyksenne eläintenpitokiellon määräämisperusteita ja kiellon voimassaoloaikojen vähimmäiskestoja koskevasta sääntelyehdotuksesta?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

MTK vastustaa molempia muutoksia tuotantoeläinten osalta. Perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistö täyttyy hyvin erilaisissa tilanteissa, eikä tuomioistuimen harkintavaltaa tule kaventaa. Mikäli muutos tehdään, säännöskohtaisten perustelujen kirjaus korjaavien toimenpiteiden (pitopaikan uudistaminen ym.) merkityksestä painavana syynä on välttämätöntä säilyttää ja vahvistaa; perusteluihin tulee lisätä esimerkkejä myös muusta korjaavasta toiminnasta (sukupolvenvaihdos, vastuun siirto yhtiössä, eläinten luovuttaminen).

Vähimmäiskestojen pidentäminen on tarpeetonta. Kieltojen keskimääräinen kesto on jo nyt 3,5 vuotta (perusmuotoinen) ja noin 6 vuotta (törkeä). Pidentäminen ei muuta käytäntöä mutta poistaa tuomioistuimen mahdollisuuden lyhyempään kieltoon perustelluissa tapauksissa. Tuotantoeläintenpidossa kiellon kesto on toissijainen, koska tuotanto käytännössä ajetaan nykyisin alas heti kiellon määräämisen jälkeen.

Näkemyksenne eläintenpitokiellon muuttamista ja kumoamista koskevasta sääntelyehdotuksesta?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

MTK kannattaa menettelyä. Se on välttämätön vastapaino vähimmäiskeston pidentämiselle. Hakemusmaksu ei saa muodostua esteeksi perustelluille hakemuksille tilanteessa, jossa hakija on jo menettänyt elinkeinonsa. Säännöskohtaisten perustelujen esimerkki tuotannon pysyväisluonteisesta alasajamisesta perustellulla muutosperusteena on säilytettävä.

Näkemyksenne luonnoksesta eläintenpitokieltoa koskevan rekisteröinnin ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuuden osalta?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

MTK pitää 110 §:n 2 momentin täydennystä johdonmukaisena ja kannatettavana. Huomautamme kuitenkin, että pidentyneet kiellot johtavat henkilötietojen pidempään säilytysaikaan eläintenpitokieltorekisterissä ja poliisin tietojärjestelmissä, mikä on yksityisyyden suojan kannalta merkityksellistä. Rekisterimerkintä voi käytännössä estää maatalousyrittäjän paluun elinkeinon vielä kauan kiellon päättymisen jälkeen rahoittajien ja kauppakumppanien käytäntöjen vuoksi.

Näkemyksenne ehdotetusta eläintenpitokiellon rikkomisen rangaistusasteikosta?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

MTK vastustaa vankeusuhkaa ja kuten yllä todettu, vähimmäiskestojen pidentäminen on tarpeetonta. Esitysluonnoksesta ilmenee (kohdat 2.5.6, 4.2.2, 11), että muutoksen tosiasiallinen tarkoitus on avata kotirauhan piiri tarkastuksille ja kotietsinnöille. Rikoslajia, jota tulee poliisin tietoon vain noin 20 tapausta vuodessa, ei tule ankaroittaa pakkokeinolaajennusten mahdollistamiseksi. Maatilakontekstissa kotirauhan piiri ja eläintenpidon tilat sijaitsevat tyypillisesti samalla pihapiirillä, mikä luo merkittävän riskin tarkastusten kohdistumisesta perheen yksityiselämään.

Näkemyksenne luonnoksessa ehdotetulle lainsäädännölle vaihtoehtoista keinoista?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

MTK kannattaa esitysluonnoksen kohdan 5.1 mukaista eläinsuojeluvalvonnan tehostamista ja etenkin sen laadullista parantamista.

Ensisijaisia keinoja:

Valvonnan laadunvarmistus: arvioinnin on perustuttava kyseiseen eläinlajiin perehtyneen asiantuntijaeläinlääkäriin arvioon. Valvontaeläinlääkäriin konsultaatiomahdollisuus lajiasiantuntijaan tulee resursoida ja säätää lain tasolla. Tulkintojen alueellinen vaihtelu on perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen kannalta kestävämpi lähtökohta seuraamuksia kovennettaessa.

Välitä viljelijästä -toiminnan resursointi todellista tarvetta vastaavaksi.

Viranomaisten välisen yhteistyön ja tietojenvaihdon tehostaminen (Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin katsaus 72/2025).

Maataloustuottajien taloudellisen toimintaympäristön turvaaminen – kannattamaton tuotanto on keskeinen hyvinvointiriskien taustatekijä.

Asianmukaisen oikeusavun saatavuus eläinsuojelurikosasioissa. MTK vastustaa kohdassa 5.4 harkittua odotusaikamalla hakemuksen hylkäämisen yhteydessä – se on suhteellisuusperiaatteen ja turvaamistoimiluonteen vastainen. Etenkin tilanteessa, jossa uusia seikkoja on tullut ilmi.

MTK esittää harkittavaksi, että lainsäädäntöön lisättäisiin mahdollisuus määrätä eläintenpitokiellon ja välittömän menettämisseuraamuksen vaihtoehtona tai niitä täydentäen hallittu tuotannon alasajo määräajassa ja viranomaisvalvonnassa. Tällä hetkellä eläintenpitokiellon määrääminen ja siihen liittyvä menettämisseuraamus johtavat tuotantoeläintilan toiminnan äkilliseen pysähtymiseen, mikä on eläinten hyvinvoinnin, viranomaisresurssien sekä yrittäjän oikeusturvan kannalta epätarkoituksenmukainen lopputulos useissa tapauksissa.

Hallitulla alasajolla voitaisiin turvata eläinten hyvinvointi siirtymäkauden ajan, mahdollistaa eläinten asianmukainen luovuttaminen toiselle pitäjälle tai teurastamoon kaupallista arvoa säilyttäen, vähentää viranomaisten välittömän toiminnan aiheuttamaa kuormaa sekä lieventää yrittäjälle aiheutuvaa peruuttamatonta taloudellista vahinkoa tilanteissa, joissa eläinten hyvinvoinnin akuutti turvaaminen ei välttämättä edellytä eläinten välitöntä lopettamista. Alasajo voitaisiin sitoa selkeisiin viranomaisen valvomiin määräaikoihin ja ehtoihin, joiden rikkominen johtaisi normaaleihin pakkokeinoihin. Menettely sopisi erityisesti tapauksiin, joissa rikoksen taustalla on yrittäjän terveydellisistä tai taloudellisista syistä johtuva kyvyttömyys jatkaa toimintaa, ja joissa yrittäjä itse haluaa lopettaa eläintenpidon.

Muita huomioita

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Sivullisen omaisuuden suoja. Apulaisoikeusasiamiehen esiin nostama kysymys (kohta 2.5.8) on rajattu hankkeen ulkopuolelle. Sopimuskasvatus, leasing ja yhtiömuotoinen eläintenpito ovat maataloudessa yleisiä, ja menettämisseuraamukset lisääntyvät. Kysymys on otettava välittömästi jatkovalmisteluun.

Perheenjäsenten asema. Toimeenpanolain 1334/2022 36 §:n laaja perheenjäsenmääritelmä ulottaa tukivaikutukset puolisoihin ja samassa taloudessa asuviin sukulaisiin. Yhden henkilön kiello katkaista puolison tilan tuet tai sukupolvenvaihdon jatkajan tukikelpoisuuden. Esitysluonnoksessa ei arvioida vaikutuksia henkilöihin, joita ei ole tuomittu rikoksesta – tämä on perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen kannalta arvioitava.

Peruuttamattomuus. Esitutinnan käynnistyminen aiheuttaa välittömästi maataloustukien pidätyksen, sopimusten purkautumista, rahoituskelpoisuuden menettämisen ja peruuttamattoman mainehaitan. Myöhempi syytteen hylkääminen ei palauta menetettyä elinkeinoä, alasajettua karjaa, purettuja sopimuksia tai rahoituskelpoisuutta. Mitä ankarampia seuraamuksia eläinsuojelusääntelyn rikkomisesta seuraa, sitä korkeammat vaatimukset on asetettava sille viranomaisvalvonnalle, jonka

havainnoista koko rikosprosessi käynnistyy. Esitysluonnos päinvastoin laajentaa valvontavaltuuksia kotirauhan piiriin käsittelemättä valvonnan laadunvarmistusta lainkaan.

MTK edellyttää, että esitystä jatkovalmistellaan ottaen huomioon tämä lausunto ja MTK:n aiempi lausunto 71/2025 (13.7.2025).

Heino Olli
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry